

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

25. søndag i treenighetstiden – 10. november 2013

Prekentekest: Joh 5,1-15

Lesetekst I: Sal 103, 1-6

Lesetekst II: Jak 5, 13-16

Å bære bærer og bærer

Ikea var nylig etablert i Israel, og tilstrømningen til varehuset var enorm. Etter et par ukers drift, begynte ekspeditørene ved utleveringsdisken å spørre kundene som kom for å hente ut de flate pakkene: ”Tror du at du klarer å sette det sammen selv, eller vil du ha hjelp?” Mange hadde nemlig kommet tilbake med varene, og i full frustrasjon slengt dem over disken. Det var ikke bare ”å ta sin seng og gå”.

Mannen vi møter i dagens tekst, synes å være fanget i et skjebnefellesskap, frustrert over et langt liv i sykdom. Ja, dessverre synes det som om både kristne og jøder bruker ordet skjebne nokså ureflektert. Mange ville sett utover flokken rundt Betesdadammen og sagt: For en skjebne!

Troen er ikke fatalistisk

Vår kristne tro er ikke fatalistisk, og i teksten møter vi nettopp Jesus, som overrasker og snur opp ned på mannens tankemønster. Mannen hadde vitterlig sett undere skje, men han hadde gjort seg avhengig av menneskelig hjelp, en hjelp som var utenfor rekkevidde: :

”Herre, jeg har ingen som kan få meg ned i dammen når vannet blir rørt opp.”

Båren, og det faktum at noen måtte bære eller hjelpe ham ned til dammen, tyder på at han hadde en form for lammelse. På Jesu utfordring tar mannen sine første skritt på 38 år. Han tar sine skritt i tro, uten å kjenne ham som ba ham reise seg og gå.

Et sykehusopphold gir oss innblikk i lidelsens mangfoldighet, og der ser vi hvordan mange blir hjulpet av et utmerket helsevesen. Levd liv lar oss oppleve syke som ikke blir helbredet, og at mange strømmer til vannkilder som ulike healere rører opp i.

Noe som hører sammen

I dagens lesetekster finner vi to viktige ting som hører sammen:

Syndstilgivelse og helbredelse

Salme 103,3 Han tilgir all din skyld og leger alle dine sykdommer.

Jak 5,14-15 Er noen blant dere syke? Han skal kalle til seg menighetens eldste, og de skal be over ham og salve ham med olje i Herrens navn. 15 Da skal troens bønn redde den syke, og Herren skal reise ham opp. Har han gjort synder, skal han få dem tilgitt.

Mange prester og eldste har fortsatt med seg flasker med olje og ber for syke. Undere skjer i det stille, og Jesus lovprises for sin allmakt og for at han har sonet våre synder. Utfordringen er at så mange lar det være; de blir bundet i et "skjebnefellesskap".

Det er også sant at ikke alle blir helbredet, men mange kan vitne om en indre helbredelse og om Jesu nærvær i forbønnshandlingen. Maariv, den nest største av løssalgsavisene i Israel, hadde for noen år siden et to siders oppslag under overskriften: "Bønnens makt". De refererte til en stor undersøkelse i USA, hvor det var et uomtvistelig faktum at syke mennesker som ble bedt for, oftere ble friske enn andre.

Om det blir mindre vanlig med salving og bønn for syke, så oppstod det også en diskusjon om syndsbekjennelse i forbindelse med utarbeidelse av kirkens nye liturgi. En gruppe prester hevdet at en burde sløyfe syndsbekjennelsen i begynnelsen av gudstjenesten.

Regel-iøsitet og religiøsitet

Betesdadammen lå like ved fåreporten, området hvor offerdyrene ble brakt inn til tempelhøyden. Det første som møtte jødene innenfor Tabernakelets og Tempelets område, var alteret hvor dyrene til syndofferet ble ofret. Der ble også nåden forkynt på den store forsoningsdagen, Jom Kippur.

Vi må derfor fortsatt holde Guds ord i akt, og gjøre bruk av de virkemidler som syndsbekjennelse, og forbønn og salving for syke er. Da kan vi også fortelle hva Jesus har gjort i våre liv.

Regel-iøsiteten, med alle sine menneskeskapte regler og begrensninger, dempet gleden over mannens helbredelse, ved å peke på brudd på sabbatsbudet. Religiøsiteten i vår tid, kommer til uttrykk på mange vis, og synes ofte dekke over det tydelige vitnesbyrdet som mannen i dagens tekst hadde: -Det er Jesus som har gjort meg frisk.

Vi kan undre oss over at Jesus plukket ut **en** enkelt person i mengden av syke rundt Betesda-dammen. Hva om det hadde blitt et "nådens hus" for alle de syke den dagen?

Vi vil fortsette å undre oss over dette, når vi ser at noen blir fysisk helbredet ved forbønn i Jesu navn, andre opplever en indre, åndelig helbredelse, mens atter andre forblir uberørt av at Jesus gjester stedet der de deler sin smerte med likesinnede.

Verre enn sykdom

Mannen møter Jesus igjen, og får avklart hvem velgjøreren er. Og Jesus sier noen merkelige ord til ham:

14 Senere fant Jesus mannen på tempelplassen og sa til ham:

«Nå er du blitt frisk. Synd ikke mer, for at ikke noe verre skal hende deg.»

Hva er verre enn å være lam i trettiåtte år? Var det synder i mannens liv som hadde forårsaket hans lammelse? Vi vet at fartsovertredelser eller handlinger i fylla kan gi skader for livet. Mens mange knyttet all sykdom til synd i den enkeltes liv, hadde Jesus ved flere

anledninger slått fast at så ikke var tilfelle. (Se Joh 9,1-3 og Luk 13, 1-5) Men Jesus oppfordret dem til å ta livet alvorlig:

Luk 13,5 Slett ikke! Jeg sier dere: Dersom dere ikke vender om, skal dere alle omkomme/gå fortapt slik som de.

Mannen møtte de som var mer opptatt av religiøse formaliteter enn av helbredelsen, med et tydelig vitnesbyrd om sin velgjører. Han var blitt valgt ut av Gud i Kristus Jesus, og et tydelig vitnesbyrd var det beste svar på Jesu formaning.

Håvard Kleppe

Mangeårig misjonær og stedlig representant i Israel; nå lærer i grunnskolen. Bosatt på Hellvik.

<mailto:hebkleppe@gmail.com>